

ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХО ЛОГА

1. Корекційно-відновлювальна та розвивальна діяльність: мета та завдання психокорекції; етапи психокорекції.

2. Психологічне консультування: специфіка, мета і завдання психологічного консультування; принципи і умови психологічного консультування; види психологічного консультування; інтерв'ю як основний метод психологічного консультування

3. Психотерапія як складова діяльності практичного психолога: поняття, мета та завдання психотерапії; психологічні моделі психотерапії; індивідуальна і групова психотерапія. Характеристика основних напрямів психотерапії.

4. Психологічний супровід

1. Корекційно-відновлювальна та
розвивальна діяльність: мета та
завдання психокорекції; етапи
психокорекції.

Психокорекція – дослівно означає
«виправлення», «внесення поправок» і
стосується тих психологічних
феноменів, які є нефункціональними чи
перешкоджають психологічному
розвитку та функціонуванню.

Психокорекція – це система заходів, спрямованих на виправлення недоліків емоційного, інтелектуального та поведінкового аспектів особистості за допомогою спеціальних засобів психологічного впливу. Це – психозаміна усталених характеристик суб'єкта, стабілізованих у процесі життєдіяльності, що має на меті актуалізацію внутрішнього потенціалу „Я” суб'єкта; шлях аналізу цілісних явищ психіки в єдності свідомого і несвідомого аспектів психіки суб'єкта.

Об'єктами психокорекції можуть бути особистість, сім'я, група.

Загальна мета психокорекції – усунення психологічної деформації особистості або усунення психологічних труднощів, що не дозволяють людині самоактуалізовуватися в житті.

Завдання – це результати, яких ми повинні досягти в результаті психологічного впливу на клієнта.

Наприклад:

1. Встановлення соціального контролю.
2. Оптимізація стосунків з оточуючими.
3. Відновлення соціальної контактності.
4. Підвищення неадекватно заниженої самооцінки.

Для визначення змісту психокорекційної діяльності важливо окреслити її специфічні ознаки. До них належать дискретність і орієнтація на норми психічного розвитку та непланованість особистісного зростання при визнанні необмеженості цього процесу.

Дискретність. Психолог, здійснюючи обґрунтований вплив на внутрішній світ людини, має справу з конкретними (дискретними) проявами її психологічної реальності: бажаннями, цінностями, емоційними станами, пізнавальною діяльністю, особливостями характеру і поведінки. Однак людина — єдина психологічна реальність, тому, впливаючи на її дискретні характеристики, розв'язуючи конкретні емоційні, поведінкові, характерологічні та інші проблеми, психолог впливає на її особистість загалом. Отже, психологічну допомогу в психокорекції надають шляхом усунення і компенсації труднощів розвитку особистості в процесі її становлення.

Тривалого успіху неможливо досягти, якщо не вносити корективи у диспозиційні утворення (переконання, уявлення, цінності, настанови). Одним із завдань практичного психолога є допомога людині в зміні її ставлення до соціального оточення і власної особистості, відкритті нових шляхів для розв'язання проблемних ситуацій, формуванні нового погляду, глибокого усвідомлення давніх проблем.

Орієнтація на норми психічного розвитку. Найчастіше психологічна корекція орієнтована на людину, яка має певні утруднення в межах психічної норми. Знання про норму, потенціал, можливості розвитку психіки дає вікова психологія, що описує закономірності, механізми та особливості психічного розвитку людини. Для практичного психолога ці знання абсолютно необхідні, тому що вони дають змогу визначити сензитивний період для розвитку того чи того психічного процесу, створити зону «найближчого розвитку», контролювати формування психічних новоутворень, запобігти можливим труднощам вікових криз, проблемам соціалізації, зумовленим зміною соціальної ситуації розвитку. Не знаючи норм емоційного розвитку, можна вчасно не помітити невротичні прояви, що сигналізують про можливість виникнення неврозу чи психогенної дезадаптації, а не знаючи норм розумового розвитку — затримку психічного розвитку, який можна вирівняти за допомогою своєчасної корекції. Знання вікових закономірностей і норм психічного розвитку, його динаміки та індивідуальних особливостей необхідні для того, щоб відокремити індивідуально-неповторну своєрідність розвитку особистості в межах «норми» від труднощів, проблем, за наявності яких необхідна психокорекційна допомога.

Принципи психокорекційної роботи

Принцип єдності діагностики і корекції

Принцип нормативного розвитку

Принцип корекції «зверху вниз»

Принцип корекції «знизу вгору»

Принцип системності розвитку

Діяльнісний принцип корекції

Види психокорекції

За характером спрямованості:

- симптоматична психокорекція (зняття гострих симптомів відхилень у розвитку, які заважають перейти до корекції каузального типу);
- каузальна психокорекція (усунення причин проблеми; такий вид корекції триваліший, проте й ефективніший, надійніший).

За змістом:

- пізнавальної сфери;
- особистісної сфери;
- афективно-вольової сфери;
- поведінкових аспектів;
- міжособистісних стосунків;
- внутрішньо групових відносин;
- дитячо-батьківських відносин.

За формою:

- індивідуальна;
- групова;
- у закритій природній групі (сім'я, клас)
- у відкритій групі клієнтів зі схожими проблемами;
- індивідуально-групова (змішана група)

За наявністю програми:

- програмована;
- імпровізована.

За характером керування:

- директивна;
- недирективна.

За тривалістю:

- короткотривала (кілька годин, днів): актуальні проблеми;
- середньої тривалості (місяці): особистісні проблеми;
- довготривала (роки): несвідомі процеси.

За масштабом завдань:

Загальна психокорекція – дії загальнокорекційного характеру, що нормалізують мікросередовище клієнта, регулюють психофізичне та емоційне навантаження у відповідності з віковими та індивідуальними можливостями. Це оптимізація психічних властивостей особистості.

Особлива психокорекція – набір психолого-педагогічних впливів, що являють собою адаптовані для дитячого і підліткового віку психокорекційні прийоми й методики, що використовуються у роботі з дорослими.

Спеціальна психокорекція – комплекс прийомів, методик і організаційних форм роботи з клієнтом, які є найбільш ефективними для досягнення конкретних задач формування особистості, окремих її властивостей і психічних функцій, що проявляються у відхиленні труднощів адаптації (сором'язливість, агресивність, асоціальність, боязливість, античність, конфліктність).

Особливості психокорекції, які відрізняють її від психотерапії:

- підлягають лише здорові люди, які мають певні психологічні труднощі;
- орієнтована на розвиток здорової частини особистості, її потенціалу;
- частіше орієнтована на теперішнє і майбутнє;
- орієнтована на середню тривалість зустрічей (довша за консультацію, але коротша за психотерапію).
- психокорекція орієнтована на незначні зміни, на розвиток і формування відсутніх і недостатньо розвинутих якостей особистості.

У психокорекційній роботі можна умовно виділити кілька взаємопов'язаних етапів.

Діагностичний:

- § вивчення запиту клієнта;**
- § первинне формулювання психологічної проблеми;**
- § висунення гіпотез стосовно причин проблеми;**
- § комплексна психологічна діагностика особистості;**
- § визначення чинників, які пов'язані з вказаною проблемою або зумовлюють її появу;**
- § формулювання психологічного діагнозу з обов'язковим визначенням прогнозу подальшого розвитку особистості за умови своєчасної корекції та за відсутності такої;**
- § розробка загальної програми психологічної корекції з урахуванням усіх перелічених чинників та вимог.**

Установчий:

- § формування адекватного ставлення клієнта до своєї проблеми, до психолога та методів психокорекції;**
- § можливе переформулювання запиту, мети психологічної корекції;**
- § створення активної настанови особистості на психокорекційну роботу;**
- § формування мотивів самопізнання та самовдосконалення, усвідомлення себе суб'єктом саморозвитку, який відповідає за свою поведінку, емоції, рішення.**

Корекційний (виконання корекційно-розвивальної роботи).

Динаміка психокорекційного процесу відбувається нерівномірно: є падіння і злети, уповільнення і прискорення руху, нагромадження і якісні стрибки (інсайти), регресія, погіршений стан (внутрішній опір). Психолог за допомогою психокорекційних методів і тактики своєї поведінки може лише створювати умови для виникнення яскравих емоційно забарвлених переживань. Саме вони створюють можливість нового бачення старих проблем, життєвої ситуації.

СТРУКТУРА РОЗВИВАЛЬНИХ ТА КОРЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Розвивальне заняття складається з вступної, основної та заключної частин.

Вступна частина заняття містить привітання, з якого починається кожне заняття. Привітання виконує важливу функцію встановлення (на початкових заняттях) або підтвердження (на наступних заняттях) емоційно-позитивного контакту «психолог — дитина», формування в дитини спрямованості на однолітка та інтересу до нього. Вітання має бути адресоване кожному учаснику заняття без винятку, підкреслюючи тим самим його значимість. Ініціатива привітання на початковому етапі ігрових занять належить психологу. Важливо, щоб крім індивідуально орієнтованих вітань, на заняттях пролунало вітання всій групі, це допоможе об'єднати дітей, сприятиме формуванню почуття приналежності до групи.

Основна частина займає більшу частину заняття своїм змістом є реалізацією багатофункціональних технік, спрямованих на розвиток пізнавальних процесів, на формування соціальних навичок і на динамічний розвиток групи. Обов'язково спрямувати послідовність вправ з урахуванням чергування діяльностей, зміни психофізичного стану дитини (від рухливого до спокійного, від інтелектуальної гри до релаксаційної техніки; від простого до складного). Як правило, до одного заняття включають від 2 до 4 ігор (вправ).

Заключна частина заняття — це своєрідне підбиття підсумків, рефлексія заняття у двох аспектах: емоційному та змістовному (для дітей старшої й середньої ланки школи). Для дошкільників це буде виявлення емоційного стану на кінець заняття. Для підбиття підсумків наприкінці проводиться обговорення заняття, обмін враженнями, думками. Завершальним етапом є момент прощання.

По своїй суті корекційне заняття є більш складною формою розвивального, але воно має свої специфічні завдання та мету.

Психологічна корекція — це форма психолого-педагогічної діяльності спрямована на виправлення таких особливостей психічного розвитку, які не відповідають «оптимальній» моделі розвитку, нормі або віковому орієнтиру як ідеальному варіанту розвитку дитини.

Корекційне заняття відрізняється від розвивального за структурою.

При вітанні та прощанні краще використовувати промовлянку. Бажано також з'ясувати емоційний стан кожної дитини на початку заняття.

Основною частиною стане відпрацювання проблемної ситуації. Ця частина — сукупність психотехнічних вправ і прийомів, спрямованих на вирішення завдань психокорекційного комплексу.

У заключній частині заняття обов'язково мають бути ігри для зняття емоційного й фізичного напруження. Слід також з'ясувати емоційний стан кожної дитини на кінець заняття.

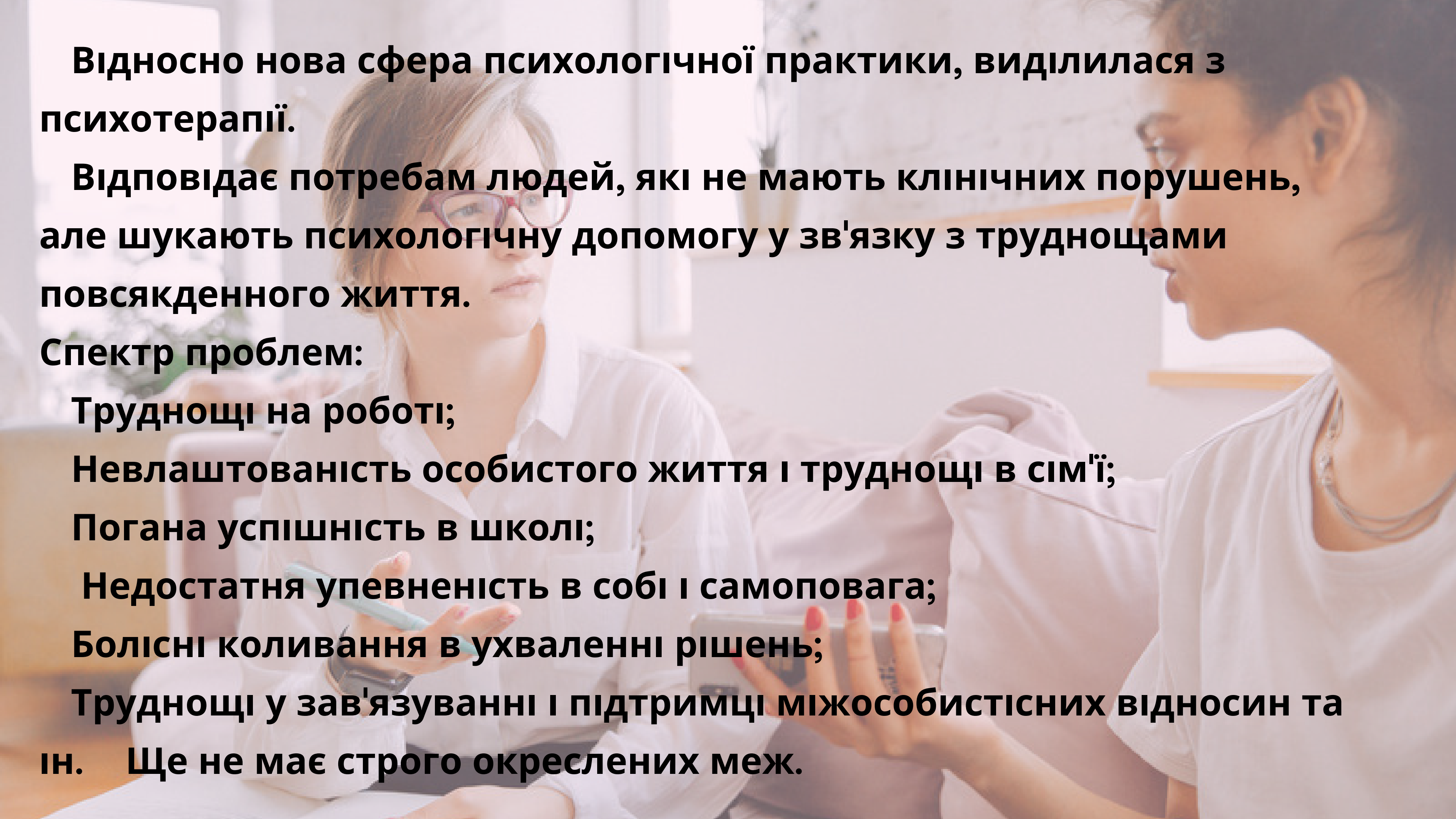
Крім того, організація корекційної роботи для різних категорій дітей має свої особливості, залежно від яких буде змінюватися й сама структура заняття. Специфіка проведення корекційного заняття потребує від фахівця певних теоретичних знань і практичних навичок.

Корекційно-розвивальна робота є одним із основних напрямків діяльності практичного психолога. Вона може проводитись у вигляді розвивальних і корекційних занять, тренінгів. Заняття розрізняються залежно від мети, завдань, вікової категорії учасників та мають свою структуру.

2. Психологічне консультування:
специфіка, мета і завдання
психологічного консультування;
принципи і умови психологічного
консультування; види психологічного
консультування; інтерв'ю як основний
метод психологічного консультування

A background image showing two women in a professional setting. One woman, with blonde hair and glasses, is seated and looking towards the right. The other woman, with dark hair, is standing and gesturing with her hands while speaking. They appear to be in a collaborative meeting or consultation.

Відносно нова сфера психологічної практики, виділилася з психотерапії.

Відповідає потребам людей, які не мають клінічних порушень, але шукають психологічну допомогу у зв'язку з труднощами повсякденного життя.

Спектр проблем:

Труднощі на роботі;

Невладштованість особистого життя і труднощі в сім'ї;

Погана успішність в школі;

Недостатня упевненість в собі і самоповага;

Болісні коливання в ухваленні рішень;

Труднощі у зав'язуванні і підтримці міжособистісних відносин та

ін. Ще не має строго окреслених меж.

Поняття про психологічне консультування

Консультування – безпосередня робота з людьми, яка спрямована на вирішення соціально-психологічної проблеми клієнта, де основним засобом впливу є певним чином побудована бесіда.

(Альошина Ю. Є., 1993)

Консультування – це сукупність процедур спрямованих на допомогу людині у вирішенні проблем і ухваленні рішень щодо професійної кар'єри, шлюбу, сім'ї, вдосконалення особистості і міжособистісних відносин.

(Ліцензійна комісія Асоціації службовців і менеджерів США, що видає дозволи на приватну практику)

Мета психологічного консультування

Допомогти клієнтові зрозуміти, що саме він є тією людиною, яка повинна вирішувати, діяти, змінюватися, актуалізувати свої здібності. Допомогти клієнтові зрозуміти, що відбувається в його життєвому просторі і осмислено досягти поставленої мети на основі усвідомленого вибору. (Н. Burks и В. Steffire, 1979).

Сприяти зміні поведінки, щоб клієнт міг жити продуктивно, відчувати задоволеність життям, незважаючи на деякі неминучі соціальні обмеження.

Забезпечити ефективне ухвалення життєво важливих рішень.

Розвивати вміння зав'язувати і підтримувати міжособистісні відносини.

Розвивати навички подолання труднощів при зіткненні з новими життєвими обставинами і вимогами.

Полегшити реалізацію і підвищення потенціалу особистості:

Прагнути до максимальної свободи клієнта.

До розвитку здатності клієнта контролювати своє оточення і власні реакції, що провокуються оточенням

Мета психологічного консультування

Допомогти клієнтові зрозуміти, що саме він є тією людиною, яка повинна вирішувати, діяти, змінюватися, актуалізувати свої здібності. Допомогти клієнтові зрозуміти, що відбувається в його життєвому просторі і осмислено досягти поставленої мети на основі усвідомленого вибору. (Н. Burks и В. Steffire, 1979).

Сприяти зміні поведінки, щоб клієнт міг жити продуктивно, відчувати задоволеність життям, незважаючи на деякі неминучі соціальні обмеження.

Забезпечити ефективне ухвалення життєво важливих рішень.

Розвивати вміння зав'язувати і підтримувати міжособистісні відносини.

Розвивати навички подолання труднощів при зіткненні з новими життєвими обставинами і вимогами.

Полегшити реалізацію і підвищення потенціалу особистості:

Прагнути до максимальної свободи клієнта.

До розвитку здатності клієнта контролювати своє оточення і власні реакції, що провокуються оточенням

Консультаційні завдання

Вислуховування клієнта.

Розширення уявлень клієнта про себе і
власну ситуацію.

Переведення локусу скарг клієнта з інших
на себе.

Структура процесу консультивання

Дослідження проблем

- Встановлення контакту з клієнтом.
- Уважне вислуховування клієнта, максимальна щирість, емпатія, турбота, без оцінок і маніпулювання.

Двовимірне визначення проблем

- Уточнення проблем клієнта, досягнення їх однакового розуміння клієнтом і консультантом.
- Дозволяє зрозуміти їх причини, а іноді – і способи вирішення.

Структура процесу консультування

Ідентифікація проблем

- Обговорення можливих альтернатив вирішення проблем.
- Консультант допомагає висунути додаткові альтернативи, проте не нав'язує своїх рішень.

Планування

- Критична оцінка обраних альтернатив за критеріями реалістичності.

Діяльність

- Реалізація плану вирішення проблем з урахуванням обставин, часу, емоційних витрат, можливості невдачі.

Оцінка і зворотний зв'язок

- Оцінка ступеня вирішення проблеми і узагальнення досягнутих результатів.

(Еклектична модель: В. Е. Gilland та співробітники; 1989)

Принципи психологічного консультування

- -принцип доброзичливого й безоцінного ставлення до клієнта, що передбачає вияв емоційної теплоти й поваги, вміння прийняти клієнта таким, яким він є, не оцінюючи й не засуджуючи його норми і цінності, стиль життя і поведінку;
- - забезпечення конфіденційності зустрічі. Цей принцип означає, що психолог зберігає у таємниці все, що стосується клієнта, його особистих проблем і життєвих обставин (крім випадків, передбачених законом, про що клієнт попереджається психологом);
- - принцип добровільності, що означає, що клієнт сам звертається до психолога, оскільки суб'єктивно відчуває труднощі у своєму житті та мотивований до сприйняття психологічної допомоги;
- - принцип професійної мотивованості консультанта означає, що він захищає інтереси клієнта, а не інших осіб чи організацій, не бере бік жодного з учасників конфлікту, уникає упередженого ставлення;
- - принцип відмови психолога від порад чи рецептів. Завданням є посилення відповідальності клієнта за те, що з ним відбувається, спонукання його до активності в аналізі проблем, у пошуку виходу з кризи;
- -розмежування особистих і професійних відносин. Психолог не може вступати з клієнтом у будь-які особисті стосунки. Психолог не може встановлювати дружні стосунки з клієнтом, а також надавати допомогу друзям чи родичам.

Умови психологічного консультування

Реалізація принципів психологічного консультування можлива за таких умов (за Р.С.Немовим):

- 1. Клієнт, який звертається до психолога, повинен мати реальну проблему психологічного характеру та усвідомлюване бажання якнайшвидше її вирішити.
- 2. Консультант-психолог, до якого звернулися за допомогою, повинен мати досвід психологічного консультування і відповідну професійну психологічну підготовку.
- 3. Витрати часу на консультування повинні бути достатніми для розуміння і пошуку оптимального розв'язку проблеми, яка хвилює клієнта, а також для успішного її подолання спільно з клієнтом.
- 4. Клієнт повинен точно дотримуватися наданих психологом-консультантом рекомендацій.
- 5. Створення сприятливого і відповідного психологічному консультуванню клімату.

Види психологічного консультування

- - інтимно-особистісне консультування;
- - сімейне консультування;
- - психолого-педагогічне, психолого-управлінське консультування;
- - ділове консультування.
- За тривалістю співпраці психолога і клієнта розрізняють [34]:
 - о разову консультацію. Це консультація, тривалістю 45- 60 хв. Вона проводиться у випадках, коли клієнт звернувся до психолога з приводу проблеми, з якої йому, насамперед, потрібна допомога інших спеціалістів; коли психолог інформує клієнта з питань, які належать до його компетентності; коли клієнт звертається до психолога за підтримкою рішення, яке він збирається прийняти відносно певної життєвої ситуації; коли клієнт вдруге прийти не може;
 - о короткотермінове консультування. Триває впродовж 3-4 зустрічей. Найчастіше проводиться у випадках, коли клієнт потребує консультації просвітницько-рекомендаційного характеру або з діагностичною метою;
 - о середньотермінове консультування. Впродовж 10-15 зустрічей здійснюється значна психокорекційна робота;
 - о тривале консультування. Психолог працює з клієнтом впродовж року.

Інтерв'ю як основний метод психоконсультування

https://pidru4niki.com/16381204/psihologiya/printsi_pi_umov_i_psihologichnogo_konsultuvannya

3.Психотерапія як складова діяльності
практичного психолога: поняття, мета
та завдання психотерапії; психологічні
моделі психотерапії; індивідуальна і
групова психотерапія. Характеристика
основних напрямів психотерапії.

Психотерапія посідає особливе місце серед різновидів професійної допомоги особистості. Непростим є питання про професійну приналежність психотерапії. У Радянському Союзі психотерапія відносилась до медичних спеціалізацій. На Заході психотерапія традиційно була напрямом практичної психології. Таке подвійне розуміння діяльності психотерапевта зберігається і дотепер. Діяльність психотерапевта розглядають відповідно до двох його професійних ролей:

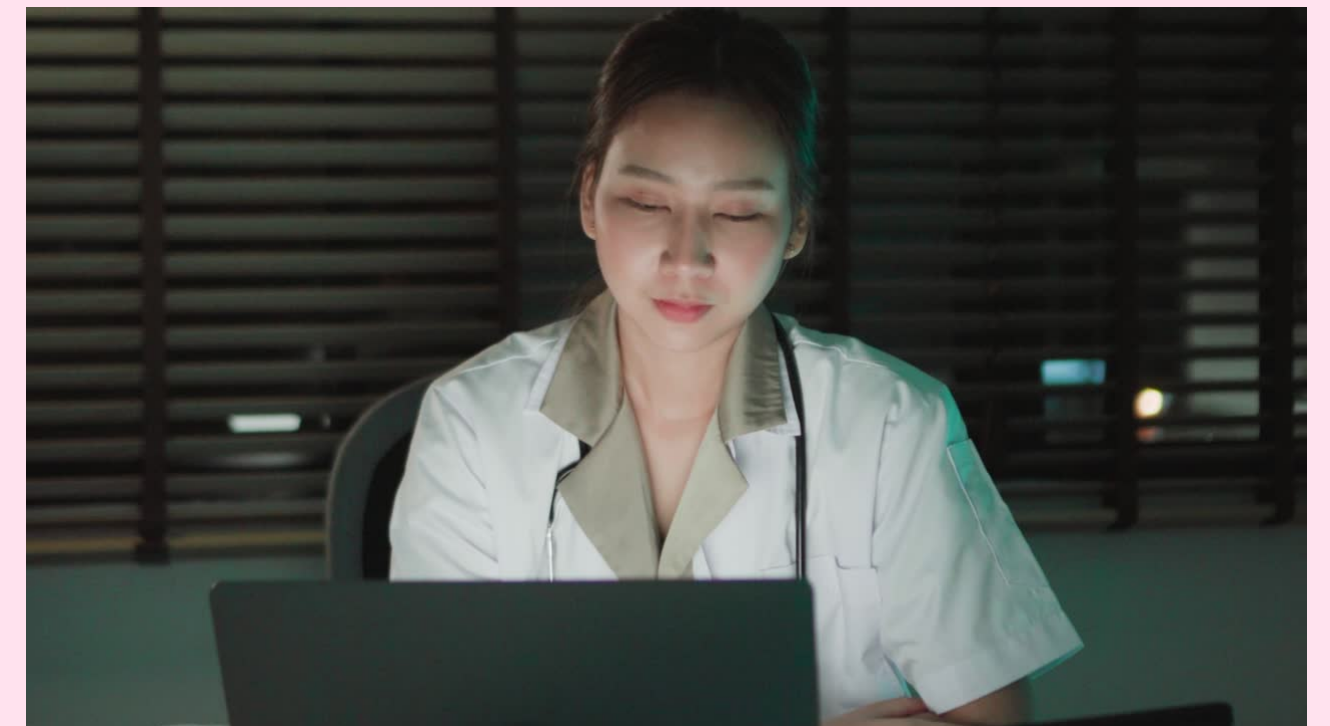
О фахівця-медика, який здійснює лікування пацієнта за допомогою як психологічного впливу, так і за допомогою специфічних медичних засобів (медикаменти, гіпноз тощо);

О фахівця-психолога, покликаного допомагати особистості вижити у різноманітних життєвих і соціальних ситуаціях та орієнтованого на роботу з глибинними смисложиттєвими проблемами клієнта. У цьому випадку він користується лише психологічними засобами діяльності.

Психотерапія Спрямована на глибинне проникнення в особистість і здійснення прогресивних зрушень у її взаємодії зі світом через зміну само – і світосприймання та передбачає створення умов для повноцінного становлення особистості.

Мета психотерапії – сприяння у становленні повноцінної особистості, здатної займати активну і творчу позицію відносно себе та своєї життєдіяльності, справлятися із травмуючими ситуаціями і переживаннями, приймати рішення і продуктивно, нешаблонно та гідно діяти у відповідних соціально-культурних умовах

Загальною метою психотерапії є допомога особистості в межах її запиту.

**О. Ф. Бондаренко стверджує, що основні
відмінності психологічного
консультування від психотерапії
виявляються щодо трактування людини
як об'єкту впливу.**

Загальна характеристика психологічних моделей психотерапії

Ю. Г. Дем'янов виділяє такі методи психотерапії, що використовуються в практиці:

- О раціональна психотерапія;**
- О психоаналітична психотерапія;**
- О когнітивно-аналітична психотерапія;**
- О психотерапія на основі транзактного аналізу;**
- О особистісно-орієнтована психотерапія;**
- О гештальттерапія;**
- О аутогенне тренування;**
- О емоційно-стресова терапія;**
- О групова психотерапія;**
- О позитивна психотерапія [**

Класифікацію моделей психотерапії, як різновиду лікувальних дій, описує Х. Ремшмідт. Він пропонує класифікацію моделей психотерапії здійснювати за такими принципами:

- теоретичної концепції, яка лежить в основі психотерапії (психоаналіз, поведінкова психотерапія, когнітивна терапія тощо);**
- організаційних форм лікування (індивідуальна, групова та сімейна терапія);**
- специфікою коригованого розладу (психози, синдром аутизму, невротичні порушення, депресивні стани, синдром страхів, синдром нав'язливості тощо)**

У психологічній літературі теж немає одностайності у виділенні основних моделей психотерапії. Так, зокрема, Г. Онищенко, В. Панок виділяють три основні моделі психотерапії:

- О психодинамічну психотерапію, яка зорієнтована на психоаналіз;**
- О гуманістичну психотерапію та її основні течії – роджеріанська, екзистенційна, гештальттерапія;**
- О біхевіоральна (поведінкова) психотерапія.**

Дещо відмінний підхід представлений О. Ф. Бондаренком. Він виділяє чотири основні теоретичні підходи до психотерапії:

- 1) психодинамічний;**
- 2) гуманістичний;**
- 3) когнітивний;**
- 4) поведінковий або біхевіористичний [9].**

Індивідуальна та групова психотерапія

Огляд переваг та недоліків індивідуальної та групової терапії

Щоб впоратись із внутрішніми кризами та емоційними гойдалками, буде корисною терапія. Та що обрати: індивідуальні чи групові сеанси? У чому різниця і що більш дієве? Розберемось у статті.

 HoldYou / Jul 4, 2022

<https://holdyou.net/news/individualnaya-ili-grupnovaya-terapiya>

4. Психологічний супровід

Аналіз інших трактувань психологічного супроводу в дослідженнях різних авторів показав таке їх бачення:

- психологічний супровід як система професійної діяльності психолога, спрямована на усвідомлення соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку дитини в ситуаціях шкільної взаємодії (М. Р. Бітянова);

- психологічний супровід як мультидисциплінарний метод, який забезпечує єдність зусиль педагогів, психологів, соціальних і медичних працівників, і заключається у формуванні ними орієнтаційного поля розвитку, де відповідальність за діяльність несе сам суб'єкт розвитку (Є. І. Казакова);

- психологічний супровід як позиція психолога по відношенню до суб'єктів взаємодії, де основними принципами роботи є включення, участь, забезпечення (Т. Н. Чіркова)

Відповідно до спрямованості роботи психолого-педагогічний супровід включає в себе різні підходи: Перший – супровід-співробітництво, який передбачає спільне планування дорослого і дитини, аналіз, співтворчість, рефлексію, вимагає дій, необхідних для наступного самостійного подолання проблем, які виникли, тобто прояву особистої відповідальності, творчості, власних унікальних якостей дитини.

Другий - це супровід-ініціювання, відомий з часів Сократа, суть якого чудово сформулювала М. Монтессорі: "Допоможи мені це зробити самому, нічого не роблячи за мене, спрямуй у потрібне річище, підштовхни до рішення, а все інше я зроблю сам". Організуючи супровід-ініціювання, педагог, психолог створює дитині необхідні умови для вільного, індивідуального, самостійного вибору шляху та засобів вирішення виховних завдань і, тим самим, сприяє дитині відкрити загальновизнані моральні істини. Діти реалізують свій особистісний творчий потенціал і водночас збагачують, розвивають, при цьому зберігаючи його індивідуальну своєрідність.

Третій - це супровід-попередження, коли особливого значення набуває специфіка віку, обмеженості індивідуального досвіду дитини. Діти часто не усвідомлюють, до яких саме наслідків можуть призвести їхні дії, вчинки і навіть слова. Вони не в змозі вчасно помітити ознак неблагополуччя в різних видах діяльності, міжособистісних взаєминах із однолітками та дорослими, у власній поведінці. Випереджаючи небажані події, передбачаючи їх можливий негативний розвиток, педагог, психолог в рамках супроводу-попередження передбачає невірні кроки дитини і, тим самим, допомагає обрати адекватні рішення, з урахуванням поведінки та діяльності проблемної дитини.

Супровід-попередження стає корисним, цінним за умови, якщо його зміст і форми ненав'язливі і делікатні, сучасні, психологічно та педагогічно грамотні, адресні, дозовані, а головне, якщо супровід-попередження у всіх випадках повною мірою виконує своє розвивальне і виховне призначення, працюючи на перспективу

Аналіз психологічної літератури дозволяє стверджувати, що на сьогоднішній день супровід - це особлива форма здійснення пролонгованої соціальної та психологічної допомоги. На відміну від корекції вона передбачає не «виправлення недоліків і перебудову», а пошук прихованих ресурсів розвитку людини, опору на власні можливості і створення на цій основі психологічних умов для відновлення зв'язків зі світом людей. На наш погляд, ідеї психологічного супроводу найбільшою мірою відповідають прогресивним ідеям вітчизняної психології, педагогіки та соціальної роботи. У кожному конкретному випадку завдання супроводу визначаються особливостями особистості, яким надається психологічна допомога, і тієї ситуації, в якій здійснюється супровід. Суттєвою характеристикою психологічного супроводу є створення умов для переходу особистості до самодопомоги. Умовно можна сказати, що в процесі психологічного супроводу фахівець створює умови і надає необхідну і достатню (але ні в якому разі не надлишкову) підтримку для переходу від позиції «Я не можу» до позиції «Я можу сам справлятися зі своїми життєвими труднощами».

Психологічний супровід - системна діяльність психолога спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних, психолого-консультативних і психотерапевтичних умов, що сприяють розвитку знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, особистісному становленню, нормалізації стосунків з метою успішної інтеграції та самореалізації особистості. В якості основних характеристик психологічного супроводу виступають його процесуальність, пролонгованість, недирективність, зануреність у реальне повсякденне життя людини, особливі відносини між учасниками цього процесу.

Психологічний супровід являє собою цілісну систему, і як будь-яка система, складається з елементів (або компонентів), які одночасно є інваріантними етапами. У супроводі, як у процесі, що розгортається в часі, можна виділити три основних компоненти: діагностика (відстеження), що служить основою для постановки цілей; відбір і застосування методичних засобів; аналіз проміжних і кінцевих результатів, що дає можливість коректувати хід роботи.

У процесі супроводу психолог повинен допомогти у вирішенні таких основних завдань:

- 1) визначити «місце», на якому в момент звернення знаходиться клієнт, виявити, в чому полягає його проблема, яка суть і причини його життєвого неблагополуччя. У традиційній термінології це позначається як діагностика;**
- 2) встановити «місце», куди клієнт хоче прийти, спільно з ним створити образ того стану, якого він хоче досягти (уявлення про благополуччя, ступінь реальності його досягнення), тобто визначити напрямок і намітити шляхи реабілітації;**
- 3) допомогти клієнту дістатися до своєї мети, здійснити свої бажання**

Thank You